

Domov

Ústavní soud se zastal dětí, které dluží desetitisíce

Justice přehlížela osudy dětí z dětských domovů, které se ocitly v exekuci kvůli nezaplaceným pokutám v MHD. Nyní se za ně postavili ústavní soudci.

BRNO/PRAHA Když jel plzeňský chlapec N. L. načerno hromadnou dopravou, bylo mu pouhých osm let. Jeho matka pokutu nezaplátila a následné soudní řízení ignorovala do té míry, že si nepřevzala žalobu ani rozsudek.

Chlapec skončil v dětském domově a o rozsudku, podle něhož má zaplatit více než deset tisíc korun, se dozvěděl náhodně teprve pět let od jeho vynesení. Na jeho vlastní žádost mu byl zaslán v červnu loňského roku. Právní ochrany se mu dostalo teprve letos.

Věci se totiž chopila advokátka Alena Vlachová, která založila projekt Děti bez dluhů. Pomáhá dětským dlužníkům, jejichž práva jsou často porušována.

Nyní jí dal zapravdu Ústavní soud (ÚS).

Advokát by byl lepší než laxní rodič

Soudci dospěli k závěru, že ne vždy je rodič řádným zástupcem dítěte v soudní při – „zejména tehdy, jestliže zastupuje nezletilého pouze formálně, fakticky však se soudem nijak nekomunikuje, a ani si nepřebírá zasláné písemnosti na žádné známé adrese,“ uvedl v odůvodnění nálezu soudce Jan Filip.

Pokud se takto rodič chová, měl by dítě před soudem zastupovat někdo jiný. Plzeňský okresní soud podle ústavních soudců chyboval právě v tom, že chlapci neustanovil opatrovníka, typicky z řad advokátů.

Ústavní soud tím apeluje na soudce, aby nespolehnali na to, že budou rodiče v podobných situacích stoprocentně dodržovat své zákonné povinnosti. Naopak, že je jejich výkon třeba důsledně kontrolovat.

Podobný příběh se stal i dvanáctileté Z. M., která bez jízdenky cestovala pardubickým autobusem. K sedmikorunovému lístku se připočetla tisícikorunová přírážka a více než osm tisíc korun za náklady právního zastoupení. I její matka byla v řízení spíše pasivní.

Dcera byla následně na pět let svěřena do ústavní výchovy. Nezaplacený dluh ji po letech zaskočil až v situaci, kdy na ni byla uvalena exekuce. S obsahem rozsudku se tak seznámila až po šesti letech. I v tomto případě se jí ústavní soudci zastali.

Třetí oběť, které dal včera Ústavní soud za pravdu, byla V. K., které v době soudního jednání o zaplacení dlužné částky, taktéž na jízdném v Plzni, bylo 11 let. Po několikaletém pobytu v dětském domově se dozvěděla o existenci desetitisícové exekuce.

Advokátka, která dva z těchto sporů dovedla před Ústavní soud, LN řekla, že jde o všeobecně rozšířenou protizákonnou a protiústavní praxi.

„Porušuje ústavně zaručená práva dětí na spravedlivý proces a práva vyplývající z Úmluvy o právech dítěte, kterou se Česká republika zavázala dodržovat,“ tvrdí Vlachová.

Tisíce dětských dlužníků

Také podle ÚS zasáhla rozhodnutí okresních soudů do jednoho ze základních lidských práv, do práva na spravedlivý proces.

Nyní jsou tedy soudní řízení opět na začátku, exekuce musí být zastaveny a dětské dlužníky znovu předstoupí před soud, tentokrát řádně zastoupení. Jejich právní zástupci budou argumentovat tím, že za to, že děti jedou bez jízdenky, odpovídají jejich rodiče, nikoliv samotní nezletilí.

Otázkou je, kolik takových rozsudků, porušujících jeden ze základních principů demokratického právního státu, ještě existuje. Podle Daniela Hůleho z organizace Člověk v tísni případy dětských dlužníků dosahují řádu jednotek tisíc.

Podobné výsledky ústavních nálezů mohou podle Hůleho zkušenosti vést k tomu, že věřitelé dětských dlužníků dále pohledávku nevymáhají, není to však pravidlem.

A nejde jen o případy pokut za přepravu. Četné jsou rovněž případy vymáhání pohledávek na nezletilých od mobilních operátorů.

Člověk v tísni proto hodlá usilovat i o změnu zákona tak, aby lépe chránil dětské dlužníky. Na pomoc tak přichází právě projekt Děti bez dluhů, který už pomohl padesátce dětských dlužníků.

KATEŘINA KOLÁŘOVÁ, KRISTIÁN LÉKO

[Zpět k listování](#)